

Preglejované materiály

1. Definujte pojem preglejovaný materiál

Preglejované materiály sú veľkoplošné dosky vyrobené krížovým vrstvením drevných materiálov, pričom počet vrstiev je vždy nepárny.

2. Vymenujte kritériá rozdelenia preglejovaných materiálov

- konštrukcia,
- odolnosť proti vlhkosti,
- povrchová úprava,
- ošetrovanie proti vplyvu biologických a klimatických činiteľov,
- tvar,
- druh dreveniny použitej na preglejovačky (vrchné dyhy),
- použitie,
- akosť - podľa akosti preglejovačiek.

3. Rozdeľte preglejované materiály podľa jednotlivých kritérií

Podľa konštrukcie:

- preglejky - stredná vrstva je dyha ,
- jadrové dosky - stredná vrstva je z rastlého dreva (nie však dyha),
- zložené dosky - stredná vrstva je z iného materiálu ako z rastlého dreva.

Podľa odolnosti proti vlhkosti:

- pre vnútorné použitie,
- pre vonkajšie použitie.

Podľa povrchovej úpravy:

- bez osobitej povrchovej úpravy,
- jednostranne brúsené,
- obojstranne brúsené,
- povrch spevnený nánosom lepidla,
- povrch s nalisovanou vrstvou z plastu,
- povrch s nalisovanou vrstvou z kovu,
- povrch upravený podľa špecifických požiadaviek.

Podľa ošetrovania proti vplyvu biologických a klimatických činiteľov:

- impregnované,
- neimpregnované.

Podľa tvaru:

- ploché,
- tvarované.

Podľa druhu dreveniny použitej na preglejovačky:

- bukové,
- brezové,
- smrekové
- ...

Podľa použitia:

- preglejky na všeobecné použitie,
- ohybné preglejky,
- viacvrstvové,
- vrstvené lisované drevo.

4. Vysvetlite význam výroby preglejovaných materiálov

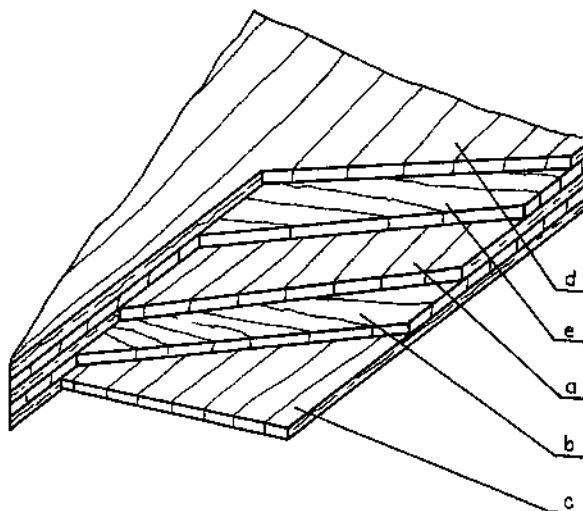
- úspora masívu pri tvarovaných dielcoch,
- vyššia pevnosť ako masív,
- lepšia tvarová stabilita,
- veľkoplošnosť.

5. Vymenujte a vysvetlite význam konštrukčných princípov preglejovaných materiálov

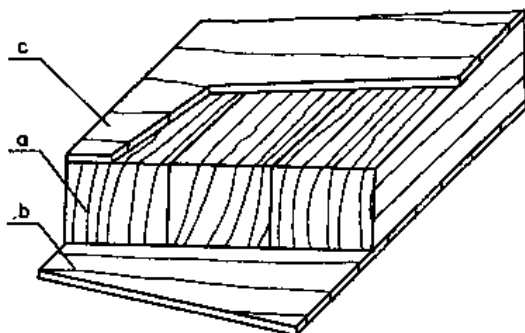
Dodržiavanie konštrukčných princípov preglejovaných materiálov zabezpečuje rovinnú stabilitu a požadované fyzikálne vlastnosti. Tieto princípy sú:

- preglejované materiály majú vždy nepárny počet vrstiev.
- dyhy v rovnakej vzdialenosti od stredovej vrstvy musia byť rovnaké (hrúbka, vlhkosť, smer vlákien, spôsob výroby, drevina, akosť).

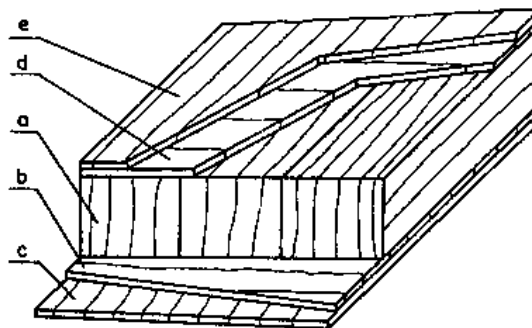
6. Nakreslite a popíšte štruktúru jednotlivých druhov preglejovaných materiálov

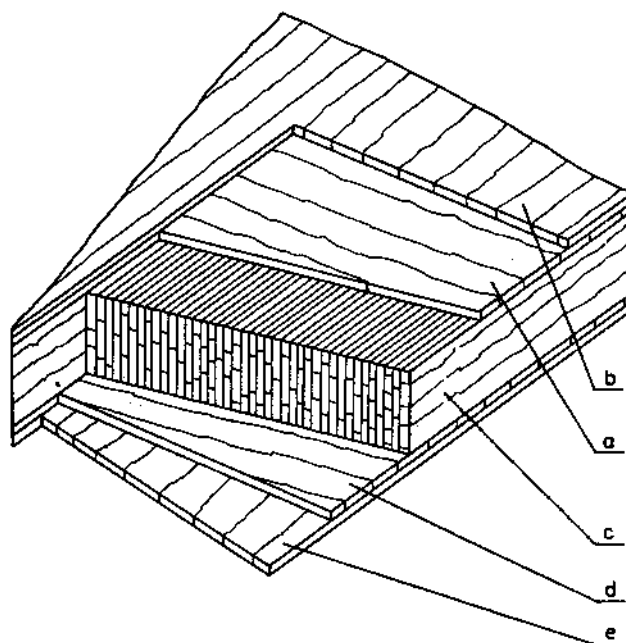
*Obr. 19.1 Konštrukcia päťvrstvej preglejky
a – preglejkový stred, c, d – preglejovačka, b, e – vložka*

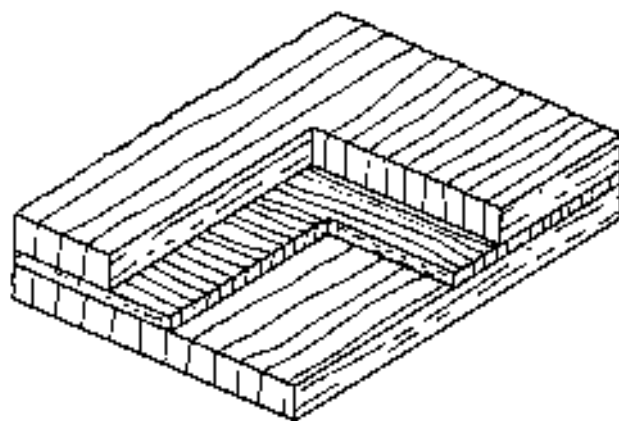
*Obr. 20.1 Konštrukcia trojvrstvej latovky
a – latkový stred, b – preglejovačka,
c – preglejovačka*

*Obr. 20.2 Konštrukcia päťvrstvej latovky
a – latkový stred, b – preglejovačka,
c – krycia dyha, d – preglejovačka, e – krycia dyha*

Obr. 20.3 Konštrukcia dyhovky
a – preglejovačka, b – krycia dyha, c – pásy dyhy, d – preglejovačka, e – krycia dyha

Obr. 19.2 Ohýbný preglejka

7. Vymenujte materiály, ktoré sa používajú na výrobu preglejovaných materiálov

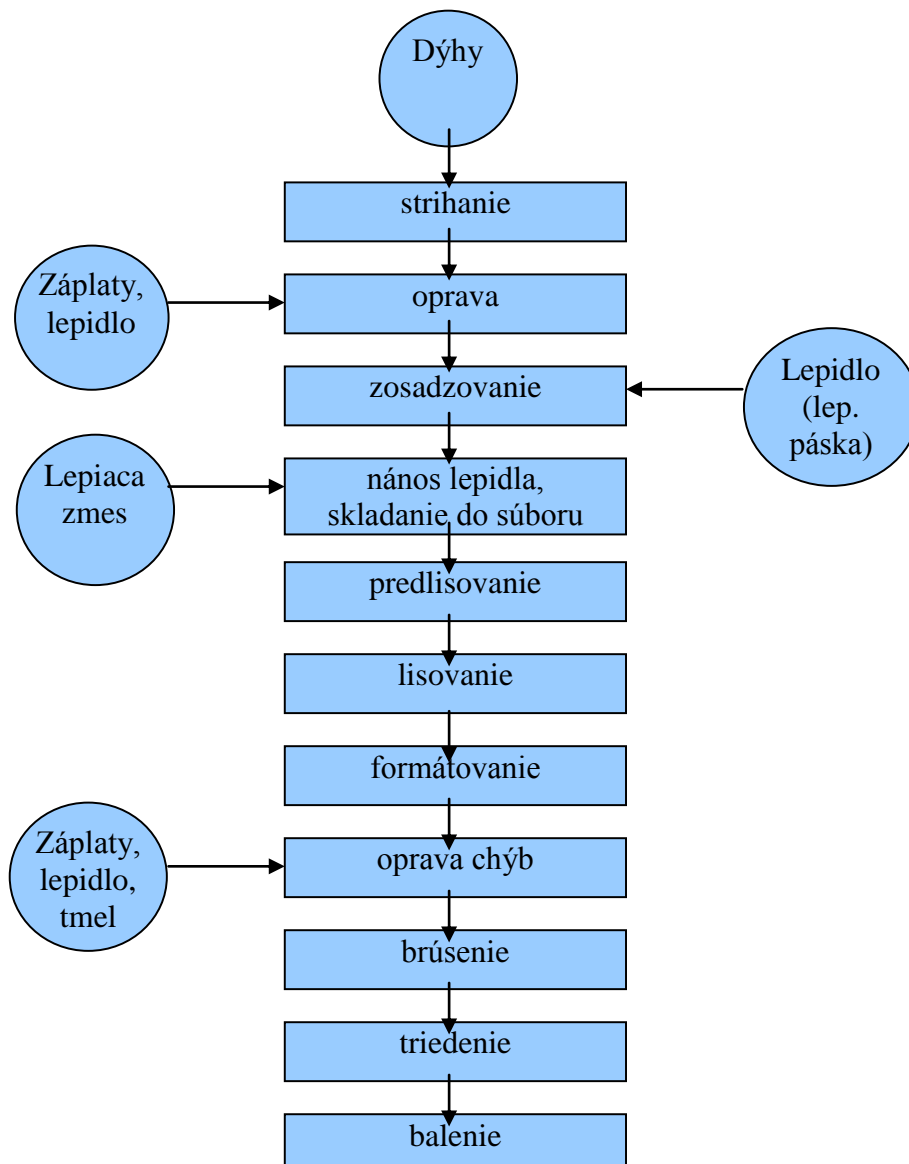
Drevné materiály:

- dýhy,
- drevovláknité dosky,
- drevotrieskové dosky,
- wellit (impregnovaný papier).

Lepidlá:

- močovinoformaldehydové,
- fenolformaldehydové.

8. Popíšte postup pri výrobe preglejky

9. Popíšte vlastnosti jednotlivých druhov preglejovaných materiálov

Preglejky na všeobecné použitie môžu byť vyrobené z dýh buka, brezy, smreka, jedle a borovice, vyrábajú sa ako obojstranne brúsené. Vyrábajú sa ako vodovzdorné aj nevodovzdorné.

Tvarované preglejky sú preglejky lisované do vopred určeného tvaru. Vyrábajú sa lepením bukových alebo brezových dýh močovinoformaldehydovými prípadne fenolformaldehydovými lepidlami. Základnou požiadavkou je to, aby lepený spoj mal väčšiu pevnosť, ako použitá dyha a tvarová pevnosť výlisku.

Latovky sú druh preglejovaného materiálu, ktorý sa vyrába obojstranným preglejením hrubšieho stredy (jadra) dyhami. Vyrábajú sa ako 3-vrstvové alebo 5-vrstvové. Sú tvarovo stále - neprehýbajú sa, nešúveria sa. Pri spracovaní musíme dbať na to, aby dĺžka latovky bola totožná s dlhším rozmerom dielca.

Rozdelenie:

- Podľa konštrukcie – 3-5 vrstvové, 5- vrstvové zdvojené,
- Podľa typu latovaného stredy – R,M,T,
- Podľa drevín použitých na preglejovačky.

Typy latovkových stredov:

- Glejený latovkový stred (R) je vyrobený rozrezaním bloku zlepeného z viacerých vrstiev škároviek, rezom kolmým na plochu škároviek,
- Motúzový stred (M) je vyrobený z doskového obojstranne opracovaného bočného reziva, rozmiestneného na latky a spojeného k sebe po obrátení o 90° papierovým motúžom,
- Tyčinkový stred (T) je vyrobený rozrezaním bloku, ktorý je vyrobený zlepením ihličnatých dýh hrúbke 6 mm.

Vrstvené lisované drevo predstavuje vyššiu formu zušľachtenia preglejovaných dosák. Vyrábajú sa z bukových dýh impregnovaných krezolovou živicom.

Kombinovaná preglejka BK, TP - vyrába sa z tenkej 1,5mm bukovej dýhy (stred) a 5mm hrubej topoľovej dyhy 5-vrstvová. Má dobrú tvarovú stálosť.

Kombinovaný vrstvený materiál TP, DVD - vyrábajú sa z 2,5 mm topoľovej dýhy (stred) a drevovláknitej dosky. Používa sa v stavebníctve.

Kombinované latovky a špárovky - vyrábajú sa z latovkového stredy a mende dosky (DTD 6 – 12 mm) používa sa na nábytok

10. Navrhnete použitie jednotlivých druhov preglejovaných materiálov, svoje návrhy zdôvodnite.

- technické preglejky – obaly,
- stolárske preglejky – výroba nábytku,
- ihličnaté preglejky – stavebníctvo,
- latovky – dvere, nábytok, hudobné nástroje,
- vrstvené lisované drevo – priemysel,
- preglejované rúry – stožiare, nosníky, veslá,
- tepelnoizolačná preglejka – strešná krytina,
- armovaná preglejka – výroba vagónov,
- dopravné preglejované rúry – doprava minerálnych vôd.
- tvarované - sedadlá, operadlá, úchytky pre skriňový nábytok, lisované nohy stolov, zásuvky,
- výlisky pre športové potreby, podlaketníky kresiel